

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

Тадбиркор: “_____” _____

Раҳбари: _____

(имзо): _____

«__» _____ 2021 й.

БИЗНЕС РЕЖА

**Нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш
фаолиятни кенгайтириш ва
айланма маблағини шакллантириш
лойихаси**

САМАРКАНД – 2021

ЛОЙХАНИНГ КИСКАЧА ШАРХИ

Лойиханинг кискача мазмуни:	
Лойиха ташаббускори:	
Ташаббускор (Паспорт маълумотлари):	
Корхонанинг рўйхатдан ўтган санаси	
Корхонанинг юридик манзили:	
ОК реквизитлари:	
Банк	
Хисоб раками	
МФО	
ИНН	304 825 014
Лойиха сўммаси	130 000 000 сўм
Кредит сўммаси 100%	130 000 000 сўм
Ўз маблағи ҳисобидан 0%	0 сўм
Лойиханинг самарадорлик курсаткичлари	
Ишлаб чиқаришдан тушган тушум	1 чорак – 121 500 000 сўм 2 чорак – 145 800 000 сўм 3 чорак – 164 754 000 сўм
Соф фойда	1 чорак – 24 627 000 сўм 2 чорак – 13 769 700 сўм 3 чорак – 21 132 861 сўм
Кредит шартлари:	
Лойиханинг тула узини оклаш муддати	12 ой
Кредит муддати	18 ой
Имтиёз муддати	3 ой
Кредит фоизи	21 %
Яратиладиган янги иш уринлари сони	4 та

КИРИШ

Ўзбекистон давлати мустақилликка эришгач ўз олдига **“Бозор иктисодиётига асосланган, очик ташки сиёсатга эга булган кучли ҳукукий – демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш”** дек олий максадни кузлаб, узининг янги тараккиёт йулини белгилаб олиб, ривожланган мамлакатлар каторига кушилиш борасида ижобий ишларни амалга оширмоқда.

Кузланган максадга эришиш учун танлаб олинган асосий бешта принципдан иборат булган **“Ўзбек модели”** (Иктисоднинг сиёсатдан устуворлиги, Конуннинг устуворлиги, Давлатнинг бош ислохотчилик роли, Кучли ижтимоий сиёсат, Бозор иктисодиётига босқичма-босқич утиш)нинг ва **“Харакатлар стратегияси”**ни барча мамлакатлар, шу жумладан АКШ, Англия, Франция, Германия, Россия, Хитой, Япония каби ривожланган мамлакатлар томонидан тан олиниси, давлат бюджетининг ижтимоий соҳа ва аҳолини ижтимоий куллаб-қувватлашга қаратилган умумий харажатлари мустақилликка эришгандан буён 50-55 фоиз атрофида ажратилаётганлиги (бирор бир мамлакатда, хаттоки ривожланган мамлакатларда бюджет харажатларининг 50 фоизи атрофида бунча салмоқда ажратилаётгани йук), 2012 йилда 56,5 фоизни ташкил этган булса, бу курсаткич 2017 йилда 59 фоиздан ошганлиги, утган йилда аҳолининг реал даромадлари 26,5 фоизга, ойлик иш хаки, пенсия, нафақа ва стипендиялар уртача 40,0 фоизга ошганлиги бунинг яккол далилидир.

Дунёнинг купгина тараккий топган, бугунги кунда барқарор ривожланиб келаётган давлатлари тажрибаси шуни курсатмоқдаки, аввало, узининг хусусий мулкига эга булган шахс ва бундай шахслардан иборат булган тоифа бу бойликни янада купайтириш, асраб-авайлаш, узини ва оиласини боқиш, шу билан бирга, давлат ва жамият зиммасида булган купгина вазифаларни амалга оширишга уз хиссасини кушади. Энг мухими, уз юртида тинчлик ва осойишталикни саклаш ҳамда химоялаш учун астойдил жон куйдиради. Кишлоқ хужалиги ҳам бошка барча соҳалар каби айнан мулк эгаларига-тадбиркор ва ишбилармон инсонларга суянгандагина тараккий этади.

Энг мухими, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг 2018 йил 7 июндаги ПҚ-3777-сонли **“Ҳар бир оила тадбиркор”** Қарори ва 2018

йил 27 июндаги ПФ-5466-сонли “Ёшлар келажагамиз” давлат дастури қабул қилиниши ёшларга жуда кенг имкониятлар очиб бермоқда. Бу дастур асосида имтиёзли равишда ёш тадбиркорларга банк кредитлари ажратиш, бандликни таъминлаш ва иш ўрни яратиш дастурни энг олий мақсади бўлиб ҳисобланади.

Бу амалга оширилаётган ишлар бир-бирини тулдириб, Ўзбекистон давлати мустақилликка эришгач уз олдиға куйган олий мақсад яъни **“бозор иктисодиётига асосланган, очик ташки сиёсатга эға булган кучли ҳукукий – демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш”** борасида узокни кузлаб ижтимоий сиёсатни амалга оширмоқда. Бу эса мамлакатимизнинг тинчлигини, осойишталигини, барқарорлигини ва тараккиётини таъминламоқда.

ЛОЙИХАНИНГ УМУМИЙ ШАРҲИ

Ушбу булимда лойиха хақидаги батафсил тухталиб утилади. Жумладан, лойиханинг самарадорлиги, танланишининг асосий сабаблари ва параметрлари, кузланган мақсадлар асосланиб ташкилотчилар ва лойиханинг қискача мазмуни хақида маълумот берилади.

Ўзбекистон Республикасининг, хусусан Самарқанд вилоятида ишлаб чиқариш корхоналари кенг тус олиб, ривожланиб келаётган вилоятлардан биридир. Табдиркор томонидан бугунги кун талабларига жавоб берадиган нон маҳсулотларини ишлаб чиқариш фаолиятини ташкил этиш ва бозор талабини ўрганиб чиқиб, ушбу маҳсулотларга булган талабни имкон қадар кондириш учун маҳсулот турлари ва савдо ҳажмини ошириш, нон(Фатир) маҳсулотлари ишлаб чиқариш фаолиятини йўлга қўйиш учун ушбу лойиха ишлаб чиқилди.

Тадбиркор томонидан олиб борилган изланишлари натижасида халқимизнинг турмуш даражаси кундан-кунга ошиб бораётганлиги ва бунинг натижасида аҳолининг истеъмол товарларга булган эҳтиёжининг кучайиб бораётгани аниқланган. Президентимиз Ш.М.Мирзиёев томонидан бугунги кунда ишлаб чиқариш тизимиға катта этибор қаратилмоқда. Халқимизнинг дастурхонини нон маҳсулотларисиз тассавур қилиш қийин. Ҳатто меҳмондорчиликка бораётганда ҳам нон маҳсулотларини олиб бориш халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Мавжуд талабдан келиб чиққан ҳолда

аҳолини талаби даражасидаги маҳсулот ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва уни арзон нархларда истеъмолчиларга етказиб бериш.

Тажриба шуни курсатмоқдаки, ишлаб чиқариш даражаси юкори булганлиги сабабли ва таъминотда узилиш булмаганлигидан доимий харидорларни сони кундан-кун ортиб бормоқда. Бозорнинг ички худудида эгалланган мавкейини мустахкамлаш ва кенгайтириш мақсадида тадбиркор асосий эътиборни юкори сифатли нон маҳсулотлари билан таъминлашга, ва ўз маҳсулотига бошка ишлаб чиқарувчиларга нисбатан пастрок устама баҳоларни куллаш эвазига сотиш баҳоларини тушириш ва бошка шу каби омилларни узининг асосий вазифаларидан бири деб хисоблайди.

Лойиха жами киймати **130 000 000 сўм** бўлиб ушбу маблағларга хом-ашё харид қилишни кузда тутуди.

Лойиха уч боскичда амалга оширилиши кузда тутилган:

1 БОСКИЧ – Тайергарлик ишларининг ташкил этилиши

Вакт оралиги: 1 ой.

Килинадиган ишлар: Кредит хужжатларини тайёрлаш, фаолиятни кенгайтириш ва ривожлантиришнинг иктисодий асоси хисобланган бизнес – режани ишлаб чиқиш ва банк кредитини узлаштириш учун зарурий булган бошка тайергарлик ишларини амалга ошириш.

2 БОСКИЧ: Кредитни узлаштириш.

Вакт оралиги: 1-2 ой

Килинадиган ишлар: Банк томонидан ажратилган кредит маблағларидан самарали фойдаланишни ташкил этиш ва ушбу маблағ хисобидан амалга оширилиши кузда тутилган ишларни тулик амалга ошириш. Маҳсулот етказиб берувчиларни аниклаш, хом ашёни харид қилиш ва иш фаолиятини ташкил этиш. Режалаштирилаётган фаолиятни тулик ишга туширилиши учун барча имкониятларни яратиш.

3 БОСКИЧ: Нормал иш фаолиятининг йулга куйилиши.

Килинадиган ишлар: Тулик тижорат фаолиятини йулга куйилиши ва кредит маблағларини кайтариш учун узлуксиз ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланиб, ўн сааккиз ой давомида кредит маблағларидан тулик кутилиш

ЛОЙИҲАНИНГ МАРКЕТИНГ ТАҲЛИЛИ

Маълумки ишлаб чиқариш фаолиятининг, хусусан нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг муваффақиятли амалга ошиши куп жихатдан аҳолининг ижтимоий-иктисодий аҳолининг яхшилиги ва турмуш фаровонлиги билан

чамбарчас боғлик. Аҳоли турмуш фаровонлиги эса Республиканинг, хусусан минтаканинг иктисодий-ижтимоий ривожланишига боғлиқдир.

Ўзбекистон Республикасининг халқ хўжалиги тармогида аҳолига ва ташкилотларига савдо хизматларини курсатиш, халқ истеъмоли маҳсулотлари етказиб бериш етакчи уринларни эгаллайди. Республикамизнинг иктисодиётида Самарқанд вилоятининг жумладан Самарқанд шаҳрининг улуши салмоқлидир.

Тадбиркор томонидан олиб борилган маркетинг изланишлари натижасида халқимизнинг турмуш даражаси кундан-кунга ошиб бораётганлиги ва бунинг натижасида истеъмол товарларига булган талаб ошиб бораётганлиги, бугунги кунда халқ истеъмол товарларига булган талаб юқори эканлиги аниқланди ва тадбиркор мавжуд талабдан келиб чиққан ҳолда аҳолини талаби даражасидаги маҳсулот ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва уни арзон нархларда истеъмолчиларга етказиб беришни уз олдиға мақсад килиб қуйди.

БОЗОР ТАЛАБИ ВА УНГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР

Потенциал талаб сифатида аҳолининг нон (Фатир) маҳсулотларига булган харид қобилияти билан таъминланган талабға айтилади. Ушбу маҳсулотға эҳтиёж ва талабнинг юқори булиши ҳудуддаги ижтимоий аҳволнинг яхшиланиб бориши ва аҳоли даромадларининг ўсишиға боғлиқ булиб, бугунги кунда арзон нархли ва сифатли маҳсулотларға аҳолида талаб қатта.

Потенциал талабға қуйидаги омиллар уз таъсирини утказади:

Бозорда таклифнинг талабдан қам булиши (маҳсулот дефицити) – яъни таклифнинг қаддан зиёд қамайиб кетиши талабнинг қескин қутарилишиға, аҳолининг дефицитға айланган маҳсулотға эътибори ва харид қилишға интилиши ошишиға олиб қелади.

1) Аҳоли турмуш даражаси – яъни аҳоли турмуш даражасининг яхшиланиб бориши истеъмол товарлари харидини ошириб, потенциал талабнинг ошишиға ва аксинча турмуш даражаси ва ижтимоий аҳволнинг ёмонлашуви потенциал талабнинг қамайишиға сабаб булади.

2) Ижтимоий сиёсат – ижтимоий ҳимоянинг яхшиланиши ва ижтимоий муҳитнинг барқарорлиги потенциал талабға тугри мутаносиб равишда таъсир қилади.

3) Инфляция даражаси – инфляция ёки дефляция даражасининг кескин ошиши ёки тушуши потенциал талабга тугри мутаносиб равишда таъсир курсатиши мумкин.

4) Юкоридаги омилларга ухшаш яна куплаб сиёсий ахвол, иктисодий танглик ва мафкуравий узгаришлар, уруш ва форс – мажор холатлар, технологик узгаришлар ва глобаллашув ва интеграция жараёни, табиий офатлар ҳам потенциал талабнинг узгаришига уз таъсирини утказиши мумкин.

SWOT ТАХЛИЛИ

Жадвал № 1. Ишлаб чиқариш фаолиятига таъсир этувчи омиллар тахлили

Афзалликлар (Strengths)	Заифликлар (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Нархнинг нисбатан пастлиги. ✓ Мақсад аниқлиги ва мақсад сари интилувчанлик ✓ Кредит фоизларининг нисбатан солиштирма пастлиги ва солиқ имтиёзларининг мавжудлиги ✓ Ракобатбардошлилик ✓ Ривожланиб бораётган инфратузилмаларга яқинлик. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ташки омилларга таъсирчанлик ✓ Истеъмолчилар ва харидорлар ишончини ва ишлаб чиқариш куникмасини шакллантиришда юзага келадиган кийинчиликлар ✓ Дастлабки боскичда бозорнинг каттик ракобатига таъсирчанлик
Имкониятлар (Opportunities)	Тусиклар (Treats)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Четдан қушимча инвестициялар киритиш имкони мавжудлиги ✓ Уз савдо дукони орқали маҳсулот сотишни йулга қуйиш имкони мавжудлиги ✓ Нарх эгилувчанлигидан (камайтириш ва купайтириш потенциали мавжудлигидан) фойдаланиш ва. х.к. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Юзага келиши мумкин булган гирром ракобат ✓ Дастлабки вақтда бозорга чиқиш ва маҳсулотни сотиш ишларини ташкил этишда юзага келадиган кийинчиликлар. ✓ Ва. х. к..

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РЕСУРСЛАРИГА ЭХТИЁЖ

ИШЧИ РЕСУРСЛАРИ ЭХТИЁЖИ

Ушбу лойиханинг ишчи кучига ва ходимларга булган талаби 4 кишини ташкил килади. Ишчиларининг иш вақти 10 соатлик иш куни тартибида ташкил этилиб, эрталаб соат 8:00 дан кеч соат 18:00 гача (тушлик 13:00 дан 14 :00 гача) иш вақти хисобида булади.

Ишчи кучи учун туланадиган иш хақи бир ойда 4 кишига **4 200 000** сўмни ташкил килади. *(Қаранг: Жадвал №5)*

ЛОЙИХАНИНГ ЭНЕРГОРЕСУРСЛАРИГА БУЛГАН ТАЛАБИ

Корхона биноти барча коммунал тармоқларга уланган бўлиб, барча шароитлар мавжуд. Бундан ташқари ушбу корхона шаҳар инфратузилмасига яқин жойлашган ва барча турдаги транспортлар катнови йулга куйилган. Бунда электр энергияси ижара ҳақи харажати, табиий газ ва сув харажатлари уртача ойлик **562 000** сўм ва солиқ тўлови **6 744 000** сўмни ташкил қилади. (*Қаранг: Жадвал №7*)

СОЛИКЛАР ВА БОШКА ЙИГИМЛАР

№	Номланиши	Сўмма	1 ой	1-йил	2-йил	3-йил
1.	Ягона солиқ 4%	202730	202730			
2.	Даромад солиғи ишчи ходимлар иш ҳақидан 12%	101365	101365			
	Жами					

ЛОЙИХАНИНГ МОЛИЯВИЙ АСОСЛАРИ

ЛОЙИХАНИНГ УМУМИНВЕСТЦИОН ХАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 3. Умуминвестицион харажатлар

0	Номланиши	Ўл.бир.	Сони	Нархи	Жами қиймати
1	УН	кг	31 000	4 200	130 000 000
	Жами инвестицион харажат				130 000 000

МОЛИЯЛАШТИРИШ МАНБААЛАРИ

Жадвал № 4. Лойиха харажатларининг молиялаштириш манбаалари

№	Номланиши	Жами харажат	Кредит ҳисобидан		Шахсий маблағ ҳисобидан	
			%	сўм	%	сўм
1	УН	130 000 000	100%	130 000 000	0%	
	Жами		х	130 000 000	х	0

КОРХОНА ХАРАЖАТЛАРИ

Жадвал №5.Ишчи ҳақи ҳисоб китоби

№	Номланиши	Сони	1 киши учун	1 ой	1-йил
1	Бошлик	1	1 200 000	1200000	14400000
2	Ишчи	3	1 000 000	3000000	36000000
	Жами	4	2200000	4200000	50400000

Изоҳ: Ишчи ходимларни иш ҳақи корхонани молиявий ҳолатидан келиб чикиб, ўзгариб туради. Ушбу ҳолат тадбиркор томонидан амалга оширилади.

Директор ва ишчиларнинг ойлик ажратмалари (12%) ҳисоб китобини куриб чиқамиз:

Жадвал № 6.

№	Номланиши	Сони	1 ой	1-йил
1	Бошлик	1	144 000	1 728 000
2	Ишчилар учун	3	360 000	4320000
	Жами	4	504000	4320000

Жадвал № 7.Коммунал Харажатлар

№	Номланиши	Сони	Сўмма	1 ой	1-йил
1	Эл.энергия	80	1000	80 000	960000
2	Сув таъминоти	80	400	32 000	384000
3	Газ таъминоти	450	1000	450 000	5400000
	Жами			562 000	6 744 000

СОТУВДАН ТУШГАН ТУШУМ ХАЖМИ

Жадвал № 8.Ишлабчиқаришрежаси

Т / р	Маҳсулотно ми	Улчов бирлиги	Ишлабчиқаришхажми			Сотилиши 1 ойда		
			1 кунда (дона)	1 ойда (дона)	1 йилда (дона)	Улчов бирлиги (дона)	Нархи	Жами сўммаси
1	Фатир	дона	300	9 000	108 000	9 000	4 500	40 500 000
	Жами:		300	9 000	108 000	9 000	4500	40 500 000

Бир ой давомида корхона 1 хил турдаги маҳсулот ишлаб чиқариш эвазига

40 500 000 сўм миқдоридан фойда кўриш режалаштирилган

ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН МАҲСУЛОТ ТАННАРҲИ

Жадвал № 9.Ишлаб чиқариш таннархи харажати

Т/р	Махсулот номи	Улчов бирлиги	Ишлаб чиқариш хажми			1 ойлик ишлаб чиқарилган махсулот таннархи (Сўм)		
			1 кунда (дона)	1 ойда (дона)	1 йилда (дона)	Улчов бирлиги (дона)	Таннархи (сўм)	Жами сўммаси (сўм)
1	Ун	кг	125	3750	45 000	3750	4 000	15000000
2	Туз	кг	2,5	75	900	75	3 000	225000
3	Мой	кг	16	480	5 760	480	12 000	5760000
4	Дрожа	гр	60	1800	21 600	1800	800	1440000
Жами:			203,5	6105	73260	6105	19800	22425000

КРЕДИТНИ ҚАЙТАРИШ РЕЖАСИ

Жадвал. Кредитнинг қайтарилиш графиги

Кредитни қайтариш графиги (сўм)					
Кредит суммаси					130 000 000
Кредитлаш муддати (йил)					1.5
Кредитнинг имтиёзли муддати (ой)					3
Кредит фоизи (фоиз)					21%
Кредитни олинishi режалаштирилаётган сана					
1	130 000 000	0	2275000	2275000	130 000 000
2	130 000 000	0	2275000	2275000	130 000 000
3	130 000 000	0	2275000	2275000	130 000 000
4	130 000 000	8666667	2275000	10941667	121 333 333
5	121 333 333	8666667	2123333	10790000	112 666 667
6	112 666 667	8666667	1971667	10638333	104 000 000
7	104 000 000	8666667	1820000	10486667	95 333 333
8	95 333 333	8666667	1668333	10335000	86 666 667
9	86 666 667	8666667	1516667	10183333	78 000 000
10	78 000 000	8666667	1365000	10031667	69 333 333
11	69 333 333	8666667	1213333	9880000	60 666 667
12	60 666 667	8666667	1061667	9728333	52 000 000
13	52 000 000	8666667	910000	9576667	43 333 333
14	43 333 333	8666667	758333	9425000	34 666 667
15	34 666 667	8666667	606667	9273333	26 000 000
16	26 000 000	8666667	455000	9121667	17 333 333
17	17 333 333	8666667	303333	8970000	8 666 667
18	8 666 667	8666667	151667	8818333	0

ХУЛОСА

Даромадлилик ва самарадорлик тахлили шуни курсатмокдаги лойиханинг соф рентабеллик даражаси ялпи хисобда уртача 20 % ни ташкил килмокда.

Хулоса килиб айтганда, юкоридаги маълумотларни хисобга олиб лойиха тижорий самарадор ва баркарор деб бахоланади ва кредит маблагларини уз вақтида кайтарилиши ва мулжалланган мақсадлар ва стратегик режаларга эришиш имконини яратишга кодирлиги билан бу сохага инвестиция киритиш лозимлигини курсатиб турибди.

Бу турдаги фаолиятни жорий этиш Ўзбекистон Республикасининг бугунги кундаги сиёсатига тула мос келади ва ривожланиш, тараккий этиш учун кенг имкониятлар яратиб бериб, худуднинг иктисодий – ижтимоий ўсиши ва баркарорлигига ўз хиссасини кўшади.

Барча келтирилган маълумотлар ва хисоб – китобларни ўрганиб чикиб ташаббускор нон (Фатир) маҳсулотларини ишлаб чиқаришни ташкил этиш мақсадида ва фаолиятни шакллантириш учун 130 000 000 сўм миқдоридаги тижорат кредитни ўзлаштиришга қарор килади ва бу кредитни мақсадли сарфланиши буйича мажбуриятларни уз зиммасига олади.

“ _____ ” _____

Рахбари: _____ .___.__ (имзо) _____ сана « ____ » _____ 2021 й.